

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sijoitustoiminnan veronhuojennuksesta verovuosina 2013—2015 ja laiksi verotusmenettelystä annetun lain 16 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki sijoitustoiminnan veronhuojennuksesta verovuosina 2013—2015. Kohdeyhtiöstä riippumaton yksityinen sijoittaja voisi laissa säädettyin edellytyksin vähentää pääomatulostaan 50 prosenttia vuosina 2013—2015 lain voimaantulon jälkeen osakeyhtiöön sijoittamansa osakepääoman määrästä. Vähennyksen vähimmäismäärä olisi 5 000 euroa ja enimmäismäärä 75 000 euroa vuodessa. Yksittäinen sijoittaja voisi tehdä sijoituksia useampiin kohteisiin, jolloin vähennyksen enimmäismäärä olisi yhteensä 150 000 euroa vuodessa. Kohdeyhtiön veronhuojennukseen oikeuttava sijoitusten enimmäismäärä olisi 2 500 000 euroa 12 kuukauden aikana.

Sijoitus tulee tehdä pieneen yritykseen. Pieni yritys määriteltäisiin yritykseksi, jolla on enintään 50 työntekijää ja jonka taseen loppusumma ja liikevaihto ovat alle kymmenen miljoonaa euroa.

Vähennystä vastaava määrä palautettaisiin sijoittajan tuloon osakkeita myöhemmin luovutettaessa.

Verotusmenettelystä annettuun lakiin lisättäisiin säännös, jonka mukaan sijoituksen vastaanottaneen kohdeyhtiön olisi annettava sijoituksesta Verohallinnolle vuosi-ilmoitus.

Esitys liittyy valtion vuoden 2013 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki sijoitustoiminnan veronhuojennuksesta verovuosina 2013—2015 on tarkoitettu tulemaan voimaan vuonna 2013 sen jälkeen, kun Euroopan unionin komissio on hyväksynyt ehdotetun valtioneuvoston päätöksen. Laki verotusmenettelystä annetun lain 16 §:n muuttamisesta on tarkoitettu tulemaan voimaan samasta ajankohdasta. Lakien voimaantuloajankohdasta säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Lakeja sovellettaisiin verovuosilta 2013—2015 toimitettavissa verotuksissa lain voimaantuloajankohdasta alkaen.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	3
1 NYKYTILA.....	3
1.1 Lainsäädäntö ja käytäntö.....	3
Pääomatulojen ja luovutusvoittojen verotusta koskeva sääntely.....	3
Luovutusvoittoihin liittyvät erityissäännökset.....	3
1.2 Euroopan unionin sääntely ja komission ratkaisukäytäntö.....	3
Euroopan unionin toiminnasta tehdyssä sopimuksessa tarkoitettu valtioneuvoston tuki.....	3
Valtioneuvoston suuntaviivat.....	4
1.3 Kansainvälinen kehitys ja käytäntö.....	6
Yleistä.....	6
Iso-Britannia.....	6
Irlanti.....	7
Alankomaat.....	8
Ranska.....	8
1.4 Nykytilan arviointi.....	8
Riskipääomasijoitukset Suomessa.....	8
2 KESKEISET EHDOTUKSET.....	9
Veronhuojennuksen saaja ja sijoitus yhtiön osakepääomaan.....	10
Kohdeyhtiö.....	11
Verovähennyksen lukeminen tuloksi.....	11
Erityisiä säännöksiä.....	11
Valtioneuvoston tukien kasautuminen ja valvonta.....	12
3 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	12
3.1 Taloudelliset vaikutukset.....	12
Vaikutukset valtiontalouteen.....	12
3.2 Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset.....	12
4 ASIAN VALMISTELU.....	12
5 RIIPPUVUUS MUISTA ESITYKSISTÄ.....	13
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	13
1 LAKIEHDOTUKSEN PERUSTELUT.....	13
1.1 Laki sijoitustoiminnan veronhuojennuksesta vuosina 2013—2015.....	13
1.2 Verotusmenettelystä annettu laki.....	19
2 TARKEMMAT MÄÄRÄYKSET.....	19
3 VOIMAANTULO.....	19
LAKIEHDOTUKSET.....	20
Laki sijoitustoiminnan veronhuojennuksesta verovuosina 2013—2015.....	20
Laki verotusmenettelystä annetun lain 16 §:n muuttamisesta.....	23

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila**1.1 Lainsäädäntö ja käytäntö**

Pääomatulojen ja luovutusvoittojen verotusta koskeva sääntely

Tuloverolain (1535/1992) 29 §:n 1 momentin mukaan luonnollisen henkilön ja kuolinpesän tulo jaetaan kahteen tulolajiin, jotka ovat pääomatulo ja ansiotulo. Tuloverolain 32 §:ssä säädetään luonnollisen henkilön pääomatuloista, joita ovat omaisuuden tuotto, omaisuuden luovutuksesta saatu voitto ja muu sellainen tulo, jota varallisuuden voidaan katsoa kerryttäneen. Pääomatuloista maksetaan veroa valtiolle. Pääomatulojen veroprosentti on 30. Yli 50 000 euron suuruisen pääomatulojen osalta veroprosentti on 32.

Luovutusvoittoihin liittyvät erityissäännökset

Tuloverolain 10 §:n mukaan verovuonna Suomessa asunut henkilö on yleisen verovelvollisuuden perusteella verovelvollinen täältä ja muualta saamastaan tulosta. Osakeyhtiön osakkeiden luovutuksen perusteella syntyvästä luovutusvoitosta verovelvollisia ovat vain Suomessa yleisesti verovelvolliset henkilöt.

Luovutusvoittojen verotus perustuu pääsääntöisesti realisoituneen voiton verottamiseen. Erityisesti sijoitustoimintaan ei liity yleisistä pääomaverotusta koskevista säännöksistä poikkeavaa sääntelyä lukuun ottamatta pienten, alle 1 000 euron suuruisen luovutusten ilmoittamisvelvollisuudesta vapauttamista.

Luovutusvoiton veronalainen määrä laskeaan siten, että saadusta luovutushinnasta vähennetään luovutetun hyödykkeen hankintameno sekä luovutuksesta aiheutuneet menot. Tuloverolain 46 §:n 1 momentin perusteella hankintamenona saa kuitenkin aina vähentää vähintään 20 prosenttia luovutushinnan määrästä. Jos luovutettu hyödyke on omistettu vähintään kymmenen vuotta, vähennyksen vähimmäismäärä on 40 prosenttia hankintahinnasta.

Luovutusvoittoihin liittyviä erityissäännöksiä sisältyy tuloverolain 48 §:ään, jossa säädetään verovapaista sukupolvenvaihdoksiin liittyvistä luovutusvoitoista, ja 49 §:ään, jossa säädetään osittain verovapaista luovutusvoitoista silloin, kun omaisuutta luovutetaan julkisyhteisöille.

Luovutustappio on tuloverolain 50 §:n 1 momentin perusteella vähennettävissä luovutusvoitoista omaisuuden luovutusvuonna ja viitenä sitä seuraavan vuotena sitä mukaa kuin voittoa kertyy. Saman pykälän 3 momentin 3 kohdan mukaan luovutustappioon rinnastetaan sellainen arvopaperin arvonmenetyks, jota voidaan konkurssin tai muun siihen verrattavan syyn vuoksi pitää lopullisena. Omaisuuden luovuttamisesta syntyvää tappiota ei oteta huomioon pääomatulojen alijäämähyvitystä vahvistettaessa.

Tuloverolain 9 §:n mukaan Suomesta saatua tuloa ei ole osakeyhtiön osakkeiden luovutuksesta saatu tulo ellei kysymys ole osakkeiden perusteella hallitusta huoneistosta saadusta tulosta. Tämä tarkoittaa, että jos verovelvollinen sisäisen lainsäädännön tai verosopimusmääräyksen perusteella ei enää ole verovelvollinen Suomessa, hän ei ole verovelvollinen osakkeiden luovuttamisesta syntyvästä luovutusvoitosta.

1.2 Euroopan unionin sääntely ja komission ratkaisukäytäntö

Euroopan unionin toiminnasta tehdystä sopimuksessa tarkoitettu valtioneuvosto

Valtioneuvosto on säädetty Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä SEUT, 107 artiklassa. Artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu sisämarkkinoille, siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Artiklan 107 säännös vastaa aiemmin voimassa ollutta Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 87 artiklan säännöstä.

Komissio on antanut valtioneuvostoa koskevaan sääntelyyn liittyen useita tiedonantoja ja

suuntaviivoja. Valtiontukisääntöjen soveltamisesta yritysten välittömään verotukseen annetussa tiedonannossa (1998/C384/03) on tarkennettu verotuksen kautta kanavoitavan valtiontuen tunnusmerkkejä seuraavasti:

— tuensaajien on saatava toimenpiteestä etua, joka keventää niiden taloutta yleensä rasittavia maksuja;

— etuuden on oltava jäsenvaltioiden myöntämä tai valtion varoista myönnetty tuki;

— toimenpiteen tulee vaikuttaa kilpailuun ja jäsenvaltioiden väliseen kauppaan;

— toimenpiteen on oltava erityinen tai valikoiva siten, että se suosii jotakin yritystä tai tuotannonalaa eikä valikoivuutta voida perustella yleisen verojärjestelmän luonteella tai taloudellisella rakenteella.

Arvioitaessa valtiontuen tunnusmerkkien täyttymistä verotustoimenpiteen osalta tärkein peruste liittyy tuen valikoivuuteen. Tällöin tarkastellaan sitä, muodostaako toimenpide poikkeuksen yleisestä verojärjestelmästä. Verotoimenpiteet, jotka ovat kaikkien jäsenvaltion alueella toimivien taloudellisten toimijoiden saatavilla, ovat periaatteessa luonteeltaan yleisiä toimenpiteitä. Tällöin ne ovat yhtäläisin perustein kaikkien yritysten saatavilla eikä niiden soveltamisalaa ole rajoitettu.

Jos verotoimenpiteen katsotaan olevan erityinen tai valikoiva siinä suhteessa, että se suosii jotakin yritystä tai tuotannonalaa eikä valikoivuutta voida perustella yleisen verojärjestelmän luonteella tai taloudellisella rakenteella, verotoimenpide katsotaan vakiintuneen menettelytavan ja oikeuskäytännön mukaan valtiontueksi.

Vaikka toimenpide katsottaisiin valtiontueksi, se voidaan kuitenkin katsoa yhteismarkkinoille sopivaksi lähinnä perustamis- sopimuksen 107 artiklan 3 kohdassa säädettyjen poikkeusten nojalla. Hyväksyttävänä voidaan pitää muun muassa tukea jäsenvaltion taloudessa olevan vakavan häiriön poistamiseen sekä tukea tietyn taloudellisen toiminnan tai talousalueen kehityksen edistämiseen. Komissio on antanut lukuisia tukimuotokohtaisia tiedonantoja, suuntaviivoja ja puitteita sekä yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen, joissa on määrätty edellytyksistä, joiden

perusteella valtiontuki voidaan katsoa yhteismarkkinoille soveltuvaksi.

Valtiontuen suuntaviivat

Komissio on antanut yhteisön suuntaviivat valtiontuesta pieniin ja keskisuuriin yrityksiin tehtävien riskipääomasijoitusten edistämiseksi (2006/C 194/02), jäljempänä riskipääomasuuntaviivat. Näissä suuntaviivoissa vahvistetaan edellytykset, joiden täytyessä riskipääomasijoituksia edistävää valtiontukea voidaan pitää yhteismarkkinoille soveltuvana. Suuntaviivoissa selitetään, milloin on kyse SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontuesta ja mitä kriteerejä komissio soveltaa arvioidessaan riskipääomatoimenpiteiden soveltuvuutta yhteismarkkinoille SEUT 108 artiklan 3 kohdan perusteella.

Riskipääomasuuntaviivojen kohdassa 2.2. Määritelmät, businesenkeillä tarkoitetaan varakkaita yksityishenkilöitä, jotka sijoittavat suoraan uusiin kasvaviin pörssissä noteerattomiin yrityksiin, ja opastavat niitä. Tavallisesti businesenkelit saavat vastineeksi osuuden yrityksen pääomasta, mutta ne saattavat järjestää myös muuta pitkäaikaista rahoitusta.

Komissio on antanut asetuksen (EY) N:o 800/2008, tiettyjen tukimuotojen toteamisesta yhteismarkkinoille soveltuviksi perustamis- sopimuksen 87 ja 88 artiklan mukaisesti, jäljempänä yleinen ryhmäpoikkeusasetus. Asetuksessa vapautetaan ilmoittamisvelvollisuudesta riskipääoman muodossa myönnettävä tuki silloin, kun sitä hallinnoidaan pääomasijoitusrahastossa, joka tavoittelee voittoa ja jota hoidetaan liiketaloudellisin perustein. Tässä esityksessä ehdotettava riskipääomasijoitusta koskeva valtiontuki ei ole yleisessä ryhmäpoikkeusasetuksessa mainittu ilmoitusvelvollisuudesta vapautettu toimenpide, koska ehdotettava vähennys koskee yksityishenkilöiden henkilökohtaisia suoria sijoituksia kohdeyrityksiin.

Unionin tuomioistuimen ratkaisussa Saksa v. komissio C-156/98 valtiontueksi katsottiin se välillinen etu, jonka pääomasijoituksen kohdeyhtiö sai sijoituksesta, jonka sijoittaja teki saadakseen verotuksessa hyväkseen luovutusvoiton verovapauden. Riskipääomasuuntaviivojen kohdassa 3.2. komissio

toteaa, että suuntaviivoissa tarkoitetut toimet voivat muodostua tueksi kolmelle taholle. Toimenpiteet voivat olla tukea sijoittajille sekä järjestelyssä mahdollisesti mukana olleille sijoitusrahastoille ja yrityksille, joihin varoja sijoitetaan. Etenkin silloin, kun sijoittajien, sijoitusvälineiden tai sijoitusrahaston tasolla on kyse valtiontuesta, komissio katsoo, että tuki siirtyy sijoituskohteena oleviin yrityksiin ainakin osittain ja, että ne näin myös saavat tukea.

Komissio on riskisijoittamista koskevassa päätöskäytännössään arvioinut riskisijoittamisen luonnetta valtiontukena. Merkittävää arviointia sisältyy komission valtiontukipäätökseen, C(2010)5244, Valtiontuki N 100/2010, joka koskee Alankomaissa voimassa olevaa riskisijoittamisen tukijärjestelmää. Päätöksessään komissio on linjannut riskipääomasijoitustoimenpiteen luonnetta suhteessa valtiontukeen silloin, kun veronhuojennus myönnetään vain luonnollisille henkilöille näiden henkilökohtaisessa verotuksessa. Komissio toteaa, että koska SEUT koskee vain yritystoimintana harjoitettua taloudellista toimintaa, jossa tarjotaan markkinoille palveluita tai tavaroita, sopimusta ei sovelleta yksityishenkilöiden harjoittamaan toimintaan silloin, kun toiminta ei ole luonteeltaan yritystoimintaa. Sijoittajan valtionvaroista saama taloudellinen etu tulee kuitenkin välillisesti sijoituskohteena olevan yrityksen hyödyksi, kun se saa lisöpääomaa, jota se ei ilman sijoittajan saamaa etua saisi. Yritykselle välillisesti myönnettävässä edussa on toimenpiteen kokonaisarvioinnin perusteella kysymys valtiontuesta.

Koska ehdotettava veronhuojennus on SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea, se on ilmoitettava komissiolle riskipääomasuuntaviivojen mukaan hyväksyttäväksi toimenpiteeksi ennen sen voimaansaattamista. Ilmoitusmenettely esilmoituksineen ja varsinaisine komission käsitelyineen kestävät yleensä käytännössä puolesta vuodesta yhteen vuoteen.

Riskipääomasuuntaviivoissa on todettu, että mikäli komissio on saanut täydellisen ennakoilmoituksen, joka osoittaa, että kaikki tietyt suuntaviivoissa esitetyt ehdot täyttyvät, komissio pyrkii tekemään tuesta pika-arvion. Tästä säädetään 22 päivänä maaliskuuta 1999

annetussa neuvoston asetuksessa N:o 659/1999, joka koskee Euroopan yhteisöjen perustamissopimuksen 93 artiklan soveltamisen yksityiskohtaisia sääntöjä.

Soveltuvuusedellytyksiksi suuntaviivoissa mainitaan muun muassa

- sijoituserien enimmäismäärien noudattaminen,

- kohdeyhtiöiden suuruuden määrittäminen,

- oman pääoman ehtoisuuden noudattaminen

- yksityisten sijoittajien osallistumisen edellyttäminen ja

- tuettavien sijoituspäätösten perustuminen perusteltuihin tuotto-odotuksiin ja liikeluonnollisiin syihin.

Viimeksi mainittu edellytys täyttyy suuntaviivojen perusteella silloin, kun toimenpiteisiin osallistuu merkittävä määrä yksityisiä sijoittajia sijoituksin, jotka tehdään kohdeyritysten pääomaan ja jokainen sijoitus perustuu liiketoimintasuunnitelmaan, jossa osoitetaan hankkeen elinkelpoisuus. Lisäksi kunkin sijoituksen osalta on tehtävä selkeä ja realistinen irtautumissuunnitelma.

Komission valtiontukea koskevassa päätöksessä, C(2010)5244, Valtiontuki N 100/2010, joka koskee Alankomaiden ilmoittamaa yksityishenkilöitä koskevaa riskisijoitusjärjestelmää, komissio on ottanut tarkemmin kantaa liiketoiminta- ja irtautumissuunnitelmien sisältöön. Päätöksen kohdassa (17) todetaan, että Alankomaiden järjestelmässä edellytetään, että jokaisesta sijoituksesta on laadittu ennen sijoituksen tekemistä liiketoimintasuunnitelma, joka sisältää yksityiskohtaiset tiedot tuotteista, myynnistä ja tuloskehityksestä. Näistä tiedoista on käytävä ilmi tuotteen toteuttamiskelpoisuus. Lisäksi edellytetään selkeän ja realistisen irtautumissuunnitelman laatimista. Yhtiön tilintarkastajan on vahvistettava suunnitelmat.

Päätöksen kohdassa (72) komissio toteaa johtopäätöksensä, että koska järjestelmässä edellytetään etukäteen jokaiselta kohdeyhtiöltä liiketoimintasuunnitelmaa, josta ilmenee sen liiketoiminnan toteuttamiskelpoisuus ja varmistetaan sijoittajille sijoituksesta irtautumismahdollisuus, voidaan todeta investoinnin perustuvan riittäviin etukäteen laadittuihin suunnitelmiin, joiden voidaan katsoa

täyttävän suuntaviivojen kohdissa 4.3.5. (b) ja (c) edellytettävien etukäteissuunnitelmien vaatimukset.

Komission riskipääomasuuntaviivoissa edellytetään valtiontukia koskevien tukikat-
tojen noudattamista. Riskipääomasijoituksia vastaanottavan kohdeyhtiön saamia muita valtiontukia on supistettava 50 prosentilla kolmen sijoitusta seuraavan vuoden aikana, mikäli saatuja varoja käytetään samojen tukikelpoisten kustannusten kattamiseen. Supistamisvaatimus ei koske valtiontukia, jotka on vahvistettu komission tiedonannossa Yhteisön puitteet tutkimus- ja kehitystyöhön sekä innovaatio toimintaan myönnettävälle valtiontuelle (EUVL C 323/1, 30.12.2006) tai komission asetuksessa (EY) N:o 800/2008, tiettyjen tukimuotojen toteamisesta yhteismarkkinoille soveltuviksi perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan mukaisesti, yleinen ryhmäpoikkeusasetus.

Komission suuntaviivoissa edellytetään noudatettavaksi useita menettelyvaatimuksia, jotka koskevat valtiontukien kasautumista, tukien supistamista kasautumistilanteissa ja tukien myöntämisen seuranta. Lisäksi edellytetään vuosittaista raportointia komissiolle riskipääomatoimenpiteen perusteella tehdyistä sijoituksista ja sijoituksia saaneista yrityksistä. Komissio voi pyytää lisätietoja myönnettyistä tuista tarkistaakseen, onko tukitoimenpiteen hyväksymispäätöksessä asetettuja ehtoja noudatettu.

1.3 Kansainvälinen kehitys ja käytäntö

Yleistä

Erilaisia riskipääomasijoittamiseen liittyviä verohuojennuksia on unionin jäsenvaltioissa käytössä Isossa-Britanniassa, Ranskassa, Irlannissa, Alankomaissa, Italiassa ja Portugalissa. Ruotsissa on tammikuussa 2012 valmistunut asiaa koskeva työryhmämietintö, Skatteincitament för riskkapital, Statens officiella utredningar, SOU 2012:3. Yhdysvalloissa riskipääomasijoittamista tuetaan verohuojennuksilla useissa osavaltioissa.

Riskipääomasijoittamisen verohuojennusmalleissa on lähtökohtaisesti kaksi vaihtoehtoa: sijoitushetkellä annettavat huojen-

nukset ja luovutusvoittoverotuksessa myönnettävät huojennukset tai näiden yhdistelmät.

Sijoitushetkellä annettavalla verohuojennuksella tarkoitetaan sijoitusvuonna sijoituksen perusteella myönnettävää vähennystä pääoma- tai ansiotuloverotuksessa. Tällainen malli on käytössä Isossa-Britanniassa, Irlannissa, Ranskassa sekä Alankomaissa.

Luovutusvoittoverotuksessa annettava huojennus tarkoittaa luovutusvoiton verovapautta kokonaan tai osittain. Tällöin yleensä edellytetään tiettyä vähimmäisomistusaikaa. Edellytyksenä voi olla myös varojen uudelleensijoittaminen ehdot täyttävään kasvuyritykseen.

Iso-Britannia

Isolla-Britannialla on ollut 1980-luvun alusta lähtien verohuojennuksia yksityishenkilöille, jotka investoivat noteeraamattomiin yrityksiin. Tällä hetkellä on käytössä Enterprise Investment Scheme, jäljempänä EIS. EIS-säännösten tarkoituksena on helpottaa pienten, noteeraamattomien yritysten ulkoisen pääoman hankintaa tarjoamalla erilaisia verohuojennuksia yksityishenkilöille, jotka sijoittavat tällaisiin yrityksiin.

Huojennukset koskevat vain sijoittajaa, joka ei ole intressiyhteydessä yritykseen. Verosta tehtävä vähennys tehdään tuloverotuksessa noteeraamattomien uusien osakkeiden hankinnan yhteydessä. Vähennys on 30 prosenttia osakkeiden hankintahinnasta, korkeintaan 100 000 puntaa. Investoinnit tai osa niistä voidaan siirtää aiemmille verovuosille, jos huojennukselle annettu yläraja ei ylity kyseisenä vuonna. Vuosittainen minimisijoitus on 500 puntaa ja maksimisijoitus on 1 000 000 puntaa.

Sijoittajan tulee täyttää useita ehtoja saadaakseen verohuojennuksen. Yksityishenkilöllä ei saa olla kytköksiä EIS:iin oikeutta-
vaan yritykseen tai mihinkään sen tytäryhtiöihin kahta vuotta ennen EIS-osakkeiden liikkeellelaskua eikä kolmea vuotta sen jälkeen tai kolmea vuotta ennen yrityksen toiminnan aloittamisesta. Sijoittaja ei voi olla yhtiön työntekijä, osakas tai kuulua yhtiön johtoon. Poikkeus tästä on businesenkeli, jolla ei ole välillistä tai välitöntä määräysvaltaa yhtiössä. Businesenkeli ei voi omistaa enem-

pää kuin 30 prosenttia osakepääomasta eikä hänellä saa olla enempää kuin 30 prosenttia äänivallasta. Lisäksi sijoittajalle on mahdollista saada osakkeiden myyntivoiton verovapaus kolmen vuoden jälkeen siitä, kun EIS-huojennus on annettu. Myös muiden hyödykkeiden luovuttamisesta syntyneet luovutusvoitot voidaan siirtää eteenpäin, jos tuotot investoidaan uusiin EIS-järjestelmään kuuluviin osakkeisiin. Jos yksityishenkilö lahjoittaa tai myy osakkeita kolmen vuoden kuluessa voitolla, kaikki saadut veronhuojennukset peritään takaisin ja tulo verotetaan uudelleen. Jos yksityishenkilö myy osakkeita tappiolla, huojennus peritään takaisin korottamalla myyntituottojen määrää 20 prosentilla.

Jotta sijoitusten kohdeyritykset voivat kuulua EIS-järjestelmään, yhtiöiden tulee harjoittaa kaupallista liiketoimintaa. Vähennyksen piiristä on lisäksi rajattu pois useita toimialoja, kuten kiinteistöliiketoiminta, finanssiala, oikeus- ja kirjanpito palvelut ja maatalous. Yritysten tulee olla listaamattomia osakkeiden liikkeellelaskun aikana. Vähennys koskee sijoituksia pieniin ja keskisuuriin yrityksiin, joilla tulee olla kiinteä toimipaikka Isossa-Britanniassa.

Kaikki sijoitettavat varat on sijoitettava yhtiöön rahana osakeannissa ja näin saadut rahat on käytettävä kokonaan huojennukseen oikeutettuun liiketoimintaan kahden seuraavan vuoden aikana.

Järjestelmää hallinnoi verohallinnon Small Company Enterprise Centre, SCEC, joka tarkistaa jokaisen sijoittajille suunnatun osakeannin osalta, että kohdeyhtiö täyttää järjestelmään kuulumisen edellytykset. Sen jälkeen, kun SCEC on todennut, että suunniteltu osakeanti täyttää vaaditut ehdot, yhtiö saa verohallinnolta todistuksen, jonka se antaa mahdolliselle sijoittajalle verovähennyksen vaatimista varten.

Irlanti

Irlannissa on ollut käytössä veronhuojennuksia riskipääomasijoittajille vuodesta 1984. Tällä hetkellä käytössä ovat komission hyväksymät Employment and Investment Incentive, EIS, joka on yleinen riskipääomakannustin ja sitä täydentävä Seed Capital Scheme, SCS, joka on uusille yrittäjille tar-

koitettu kannustinjärjestelmä. Molemmat ovat vuodelta 2011. EIS järjestelmä on hyvin samankaltainen kuin Ison-Britannian EIS järjestelmä. Yksityishenkilön tekemän sijoituksen perusteella myönnetään sijoituksen määrästä 30 prosentin suuruinen enintään 150 000 euron määräinen tuloveronhuojennus. Vähennyksen saaminen edellyttää, että sijoittaja pitää hankkimansa osakkeet vähintään kolmen vuoden ajan. Veronhuojennus on mahdollista siirtää vähennettäväksi seuraaville verovuosille, jos sijoitus ylittää 150 000 euroa tai jos sijoittajalla ei ole sijoituksen tekemisvuonna tuloja, joista vähennyksen voisi tehdä. Vähennys voidaan myöntää heti, jos kysymyksessä on jo olemassa oleva yhtiö ja neljän kuukauden jälkeen, jos kysymys on uudesta yrityksestä. Vähennyksen määrää voidaan korottaa 11 prosentilla, jos sijoitus on kasvattanut yhtiössä olevien työntekijöiden määrää tai jos sijoitus on käytetty tutkimus- ja kehitystyön rahoittamiseen. Järjestelmään ei kuulu luovutusvoittojen verovapautta.

Sijoittajien tulee olla verovelvollisia Irlannissa. Sijoittajan tulee olla riippumaton suhteessa kohdeyritykseen eli hän ei voi olla suoraan tai välillisesti yhtiön osakas. Osakkaalle ei ole asetettu erityisiä osaamiseen tai varallisuuteen liittyviä vaatimuksia tai hyväksymismenettelyä.

Kohdeyhtiön tulee olla pörssissä noteeraamaton yhtiö. Sen tulee olla komission määrittelyjen mukainen pieni tai keskisuuri yritys, joka on rekisteröity Irlannissa tai sellainen ETA-valtiossa rekisteröity pääomayhtiö, joka harjoittaa kiinteässä toimipaikassa kaupallista toimintaa Irlannissa. Kohdeyhtiön tulee harjoittaa toimintaa tietyillä erikseen määrätyillä toimialoilla. Yhtiön tulee käyttää saamansa pääoma yhtiön toiminnan edistämiseen tietyn ajan kuluessa. Yhtiötä koskevien edellytysten tulee täytyä vähintään kolmen vuoden ajan.

Hankittaviin osakkeisiin ei saa liittyä erityisiä etuoikeuksia eikä niihin saa muutenkaan liittyä ehtoja, jotka poistaisivat sijoittajan riskin.

Kohdeyhtiön toimialasta riippuen sen on joillakin erityisillä toimialoilla hankittava määrättyiltä viranomaisilta hyväksyntä tai

lausunto siitä, että sijoitus voidaan ottaa verovähennyksen perusteeksi.

Alankomaat

Alankomaat sai 23 päivänä heinäkuuta 2010 komissiolta luvan sallia veronhuojennuksia pieniin ja keskisuuriin yrityksiin tehtyjen sijoitusten perusteella. Tarkoitus oli, että veronhuojennukset tulisivat voimaan 1 päivänä tammikuuta 2011. Käyttöönotto on kuitenkin viivästynyt komission ottaessa asian uudelleen käsittelyyn. Tämä johtuu siitä, että alun perin hyväksytyyn järjestelmään on tehty muutoksia.

Suunniteltu veronhuojennus annettaisiin yksityishenkilöille, jotka sijoittavat hollantilaiseen pieneen tai keskisuureen yritykseen tai pieneen tai keskisuureen ETA-alueella kotipaikkaansa pitävään yritykseen, jolla on kiinteä toimipaikka Alankomaissa. Sijoitukset yrityksiin voidaan tehdä suoraan tai erityisten rahastojen kautta.

Huojennuksella annetaan poikkeus kaavamaiseen pääomaverotukseen viitenä vuotena sekä verovähennys tuloverotuksessa, jonka määrä on 7,5 prosenttia tehdystä investoinnista, enintään 2 813 euroa. Huojennus myönnetään sekä suorissa sijoituksissa pieniin ja keskisuuriin yrityksiin että epäsuorissa sijoituksissa rahastojen kautta. Tällöin edellytetään, että rahasto investoi vähintään 70 prosenttia pääomastaan pieniin ja keskisuuriin yrityksiin.

Kohdeyhtiön osakkeiden on oltava noteeraamattomia, ja huojennukseen oikeuttava osakeanti ei saa ylittää 1,5 miljoonaa euroa vuodessa. Jos osakkeet myydään alle kolmen vuoden omistustajan kuluttua, lakkaa vähennysoikeus taannehtivasti. Yrityksellä, joka suorittaa osakeannin, ei saa olla taloudellisia ongelmia eikä se voi toimia tietyillä toimialoilla, muun muassa laivanrakennus-, hiilitai terästeollisuudessa.

Jokaisen sijoituksen on perustuttava tilintarkastajan todentamaan liiketoiminta- ja irtautumissuunnitelmaan.

Ranska

Ranskassa yksityishenkilö, joka sijoitti ennen 31 päivä joulukuuta 2012 tietyt ehdot

täyttäviin pieniin ja keskisuuriin uusiin tai jo toimiviin yrityksiin, on oikeutettu veronhyvitykseen, joka on 25 prosenttia sijoituksen määrästä. Enimmäissijoitus on 20 000 euroa vuodessa, tai jos sijoitus on tehty 1 päivä tammikuuta 2009 alkaen pieniin yrityksiin, maksimisijoitus on 50 000 euroa. Sijoituksen se osa, joka ylittää vuosittaisen maksimisijoituksen, voidaan siirtää seuraaville neljälle vuodelle.

Kohdeyrityksen tulee olla kasvuyritys. Tätä kriteeriä arvioidaan työntekijöiden lukumäärän kasvulla. Yrityksen henkilöstömäärän tulee olla kasvanut 15 prosentilla kahden edellisen vuoden aikana, jotta sitä voidaan pitää huojennuksen kohteena.

Osakkeet on omistettava vähintään viisi vuotta. Jos omistusaika ei täyty, huojennus peritään takaisin.

Lisäksi Ranskassa verovelvolliset yksityishenkilöt voivat sijoittaa osakesäästörahoon, joka sijoittaa varansa osittain innovatiivisiin yrityksiin ja osittain paikallisiin tai alueellisiin yrityksiin. Osakesäästörahoon sijoittaminen oikeuttaa tietyin edellytyksin veroetuihin, muun muassa sijoituksen luovutusvoiton verovapauteen.

1.4 Nykytilan arviointi

Riskipääomasijoitukset Suomessa

Merkittävimmät julkisia varoja kanavoivat riskirahoittajat Suomessa ovat Finnvera Oyj, Suomen Teollisuussijoitus Oyj ja Tekniikan edistämissäätiö, Tekes. Suomeen on lisäksi perustettu riskipääomasijoitusrahasto, Aloitusrahasto Vera Oy, joka aloitti toimintansa vuoden 2005 alusta. Komissio hyväksyi rahastoa koskevan valtioneuvoston päätöksellään N 395/2007. Kyseessä on Finnveran tytäryhtiö, joka teki suoria sijoituksia vuonna 2011 noin yhdeksällä miljoonalla eurolla ja rahastosijoituksia neljällä miljoonalla eurolla, joista osa kanavoitui alkaville yrityksille. Samanaikaisesti Averan kanssa yksityishenkilöt sijoittivat noin kymmenen miljoonaa euroa. Finnveran arvion mukaan sen rekisteröimien 140 yksityishenkilösijoittajan lisäksi Suomesta löytyisi tällä hetkellä saman verran muiden yksityisten henkilöiden tekemiä sijoituksia.

Valtion harjoittamaa sijoitustoimintaa koskevan työnjaon mukaan alkuvaiheen yritysten sijoitustoiminta sekä suorat että rahastossijoitukset kuuluvat Finnveralle. Alkavien yritysten kasvuvaiheen sijoitustoiminta kuuluu Teollisuussijoitukselle, joka teki vuonna 2011 suoria kasvusijoituksia 13 miljoonalla eurolla ja antoi rahastositoumuksia 15 miljoonalla eurolla. Tekes myönsi vuonna 2011 nuorille innovatiivisille yrityksille avustusta 32,6 miljoonaa euroa ja samoille yrityksille tutkimus- ja tuotekehitystukea 16,3 miljoonaa euroa, josta 15,8 miljoonaa euroa oli lainaa.

Työ- ja elinkeinoministeriön asettaman kasvu- ja omistajayrittäjyyden seurantatyöryhmän raportissa, (työ- ja elinkeinoministeriön julkaisu 42/2009,) on kasvuyrittäjyyden puute koettu Suomessa keskeiseksi elinkeino- ja innovaatiopoliittiseksi ongelmaksi. Elinkeinoelämän tutkimuslaitoksen, ETLA:n, työ- ja elinkeinoministeriölle 3 päivänä syyskuuta 2009 laatimassa selvityksessä todetaan, että suomalaisista yrityksistä viisi prosenttia täyttää kansainvälisissä vertailuissa käytetyn kasvuyrityksen määritelmän. Tällöin on kysymys yrityksestä, jonka henkilöstön vuotuinen kasvu on keskimäärin yli 20 prosenttia kolmen vuoden aikana. Tulos on kansainvälisesti vertailtuna tyypillinen tulos. Sen sijaan yritysten kasvuhaluus näyttäisi olevan Suomessa muita alhaisempi.

Yrityksen koon kasvettua rahoitusta voi saada myös niin sanotuilta Private equity -markkinoilta, joilla toimijoina ovat usein kansainväliset pääomasijoittajat. Pääomasijoittajat eivät kuitenkaan yleensä sijoita alkuvaiheen riskipitoisiin yrityksiin, vaan tulevat mukaan vasta myöhemmin. Private equity -markkinoiden koko Suomessa on noin 350 miljoonaa euroa.

Laissa valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi (1336/2006) säädetään, että lain tarkoituksena on edistää taloudellista kasvua, työllisyyttä sekä muita elinkeinopoliittisia tavoitteita myöntämällä avustuksia erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten kasvua, kehittämistä ja perustamista edistäviin hankkeisiin. Lain mukaisia avustuksia suunnataan korkeatasoisiin, yritystoimintaa edistäviin hankkeisiin tavoitteena yritysten pitkän aikavälin kilpailukyvyyn parantaminen.

Aloittavien yritysten rahoitus on pitkälti julkisen rahoituksen varassa, ja ongelma on nimenomaan yksityisten sijoittajien vähäisyys. Potentiaalinen yksityinen sijoittajaryhmä alkaviin yrityksiin ovat yksityishenkilöt, jotka jo sijoittavat varallisuuttaan muihin sijoitusluokkiin, mutta eivät alkaviin yrityksiin niiden riskialttiuden vuoksi. Valtion riskirahoittajat kohdistavat rahoituksensa tyypillisesti tarkoin valikoiden harvalukaiseen määrään yrityksiä ja kohtuullisen suurina määrinä yritystä kohden, kun taas yksityissijoittajat kattavat huomattavasti laajemman joukon yrityksiä ja sijoittavat vastaavasti pienempiä määriä. Näin valtion suora riskirahoitus ja yksityishenkilöiden sijoitukset täydentävät toisiaan. Yksityishenkilöt tuovat lisäksi yrityksiin kokemukseen perustuvaa alkavaan kasvuun tarvittavaa osaamista, mikä puuttuu valtion riskirahoittajilta.

Suomessa businessenkeleille tai muille kasvuyrityksiin sijoittaville yksityissijoittajille ei ole säädetty erityiskannustimia tai huojennuksia verolainsäädännössä, vaan valtiontuki on myönnetty suorana tukena tai korkotukena. Siemen- tai kasvuvaiheen yritykseen tehtävän riskisijoituksen verokohtelu määräytyy siten samalla tavalla kuin muidenkin sijoitusten verokohtelu.

2 Keskeiset ehdotukset

Pääministeri Jyrki Kataisen hallitus päätti 22 päivänä maaliskuuta 2012 osana kehysriihipäätöstä toteuttaa vuosina 2013—2015 voimassa olevan määräaikaisen yksityishenkilöitä riskipääoman sijoittamiseen kannustavan verovähennyksen.

Vähennyksen käyttöön ottamiseksi ehdotetaan säädettäväksi laki sijoitustoiminnan veronhuojennuksesta verovuosina 2013—2015. Lailla luotaisiin uusi veronhuojennus, jonka toteuttaminen edellyttää erityisten ehtojen täyttämistä ja unionin valtiontukitukisäännösten laajaa huomioon ottamista. Tämän vuoksi siitä on tarpeen säätää omassa erillislaissaan.

Huojennuksen tavoite on saada lisää pääomaa alkuvaiheessa oleviin kasvuyrityksiin, jotka eivät yhtiön riskipitoisuuden vuoksi tai muista syistä saa riittävästi esimerkiksi pankkirahoitusta. Businessenkeleille kohdis-

tettavan veronhuojennuksen tavoitteena on edistää pääomasijoitusten ja liiketoimintaosaamisen siirtymistä pieniin alkaviin yrityksiin. Kuten edellä on esitetty, alkavien yritysten ongelmana on pidetty liian vähäistä yksityissijoittajien määrää sekä erityisesti kansainvälisen liiketoimintaosaamisen puutetta. Veronhuojennuksen tarkoituksena olisi lisätä yksityisen pääoman tarjontaa alkavien yritysten rahoituksessa. Tarkoituksena olisi erityisesti, että sijoittajat olisivat kokeneita liiketoiminnan ammattilaisia, jotka antaisivat yrityksen käyttöön pääoman lisäksi liiketoimintaosaamistaan.

Veronhuojennuksen saaja ja sijoitus yhtiön osakepääomaan

Uudella veronhuojennuksella tavoitellaan kahta asiaa: pääoman saamista kasvavaan, alkuvaiheen yritykseen sekä liiketoimintaosaamisen saamista yhtiön käyttöön. Yrityksen kasvun esteenä on pidetty paitsi rahoituksen puuttumista, myös liian vähäistä kansainvälistä liiketoimintaosaamista. Businessenkeli voisi toimia yhtiön neuvonantajana tai hallituksen jäsenenä.

Verolainsäädännössä ei ole mahdollista määritellä businessenkeli-sijoittajaa siten, että myönnettävä huojennus rajattaisiin sijoittajan erityisominaisuuksien, kuten osaamisen, kokemuksen tai ammattitaidon perusteella. Myöskään muiden maiden verokannustimissa ei ole tätä tehty. Sijoittajalle asetettu ainoa kriteeri on yleensä se, että sijoittaja ei voi kuulua sijoituksen kohteena olevan yhtiön tai sen osakkaiden lähipiiriin. Koska huojennuksen tarkoitus on kannustaa sijoittajia myös tuomaan omaa henkilökohtaista osaamistaan sijoituskohteen toimintaan, huojennuksen saaja on syytä rajata vain luonnollisiin henkilöihin, eikä huojennusta saa yhtiön kautta tehdyistä sijoituksista.

Koska businessenkeli-sijoittajaa ei pystytä verolainsäädännössä määrittelemään, huojennus olisi yleinen veronhuojennus kaikille määrätynlaisiin yhtiöihin sijoittaville henkilöille. Jotta businessenkelit saataisiin sitoutumaan yhtiöön ja tuomaan sinne osaamisensa, sijoitukselta on edellytettävä suhteellisen korkeaa alarajaa. EU:n valtioneuvoston päätökset

edellyttävät, että huojennukseen oikeuttavalle sijoitukselle tulee asettaa myös yläraja.

Vähennyksen määrä olisi 50 prosenttia kohdeyhtiöön sijoitetun uuden osakepääoman määrästä. Vähennyksen määrä olisi vähintään 5 000 euroa ja enintään 75 000 euroa. Vähennyksen saisi siten 10 000—150 000 euron suuruisista sijoituksista. Yksittäinen sijoittaja voisi sijoittaa useampaan kohdeyhtiöön. Tällöin vähennyksen määrä olisi 150 000 euroa ja vähennyksen perusteena oleva sijoitusten yhteismäärä olisi 250 000 euroa. Kohdeyhtiö voisi vastaanottaa sijoituksia yhteensä 2 500 000 euroa vuoden aikana.

Muissa valtioissa käytössä olevissa järjestelmissä sijoitus vastaa yleensä enintään 30 prosenttia yhtiön osakkeista ja sijoitus tehdään osakeannissa merkittävänä uusina osakkeina. Huojennukseen oikeuttava osakesijoitus ehdotetaan tehtäväksi rahana sijoituksen kohdeyhtiön osakepääomaan ja sijoitus rajattaisiin koskemaan sellaisia osakkeita, joihin ei voi liittyä mitään erityisiä taloudellisia oikeuksia, kuten poikkeuksellista oikeutta osinkoon tai jako-osuuteen yhtiön purkautuessa.

Kannustin rajattaisiin koskemaan vain vähemmistö-sijoituksia, joiden kautta aloitusvaiheessa olevat yritykset voivat saada tarvittavaa pääomaa ulkopuolisen tekemistä sijoituksista. Koska sijoittajan ei ole tarkoitus olla yhtiössä toimiva pääasiallinen yrittäjä, vaan liiketoimintaosaamistaan ja rahoitusta tuova yhtiön ulkopuolinen sijoittaja, vähennys ei koske yrityksen aikaisempaa omistajaa. Sijoittajan omistuksen pitäisi olla alle 50 prosenttia yhtiön osakepääomasta eikä sijoittajalla saisi olla määräämisvaltaa yhtiössä äänivallan tai muullakaan perusteella.

Sijoituksen olisi tarkoitus olla yhtiön käyttöön tulevaa uutta pääomaa. Verovähennyksestä ei ole perusteltua myöntää silloin, kun kohdeyhtiöllä ei ole pääoman tarvetta. Tällaisesta tilanteesta olisi kysymys silloin, kun yhtiöstä olisi jaettu varoja osakkaille. Verovähennyksen edellytykseksi olisi asetettava, että yhtiöstä ei olisi viimeisen kolmen vuoden kuluessa jaettu osakkaille muita kuin osingonjakoon perustuvia varoja.

Vähentämättä jäävää sijoituksen osuutta ei otettaisi huomioon laskettaessa tuloverolain

60 §:n mukaista alijäämähyvitystä eikä pääomatulolajin tappiota. Jos tätä rajausta ei tehdä, tulisi vähennys pääomatulojen puuttuessa vähennettäväksi osittain ansiotulojen verotuksessa.

Kohdeyhtiö

Valtiontukisäännösten mukaan valtiontuki saa kohdistua pieneen yritykseen sen siemenkäynnistys- ja laajentamivaiheessa. Jotta tuki voidaan kohdistaa aloittavan yrityksen kaikkiin kehitysvaiheisiin, veronhuojennus rajattaisiin koskemaan listaamattomia pieniä osakeyhtiöitä.

Kohdeyhtiön tulisi harjoittaa elinkeinotulon verottamisesta annetun lain mukaista elinkeinotoimintaa. Unionin valtiontukisäännöt edellyttävät, että tukea ei myönnetä laivanrakennusteollisuuteen eikä hiili- tai terästeollisuuteen. Veronhuojennuksen tarkoitus on nimenomaan kannustaa pääoman sijoittamista uuteen innovatiiviseen liiketoimintaan, jolla on muutoin vaikeuksia saada tarvittavaa aloituspääomaa. Sen vuoksi ehdotetaan, että huojennuksen soveltamisalan ulkopuolelle rajataan myös kiinteistöliiketoiminta, luottolaitos- ja vakuutusliiketoiminta sekä osake- ja rahoitusmarkkinoilla tapahtuva sijoitustoiminta.

Kohdeyhtiön tulisi olla aidosti uusi yritys, joka harjoittaa uutta liiketoimintaa. Tästä syystä se ei voisi olla yritys, joka on perustettu jatkamaan aikaisemmin harjoitettua toimintaa esimerkiksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain mukaisten yritysjärjestelyjen, sulautumisen, jakautumisen tai liiketoimintasiirron avulla.

Koska tarkoitus on, että tehty sijoitus olisi yhtiön käyttöön tulevaa lisäpääomaa, edellytettäisiin, että sijoitus tehdään osakeannissa merkittävänä uusina osakkeina ja sijoitus yhtiöön tehdään rahasuorituksena.

Verovähennyksen lukeminen tuloksi

Sijoitushetkellä saatavan vähennyksen määrällä oikaistaisiin osakkeiden hankintamenoa, kun osakkeista luovutaan tai niiden arvo todetaan lopullisesti menetetyksi. Oikaisu tapahtuisi siten, että luovutusvoittoa laskettaessa verotuksessa vähennetty määrä li-

sättäisiin luovutusvoiton tai -tappion määrään. Tarkoituksena on, että vähennyksestä ei tule lopullista veroetua.

Luovutusvoittoverotus voi jäädä toteutumatta siksi, että sijoittaja muuttaa Suomesta ulkomaille ja hän ei enää ole Suomessa yleisesti verovelvollinen. Tämän takia verovähennys luettaisiin tuloksi verotuksessa myös silloin, kun vähennyksen saanut luonnollinen henkilö muuttaa pois Suomesta.

Vähennys luettaisiin vastaavasti tuloksi silloin, kun osakas lahjoittaa osakkeet, jotta siitä ei tulisi lopullista huojennusta. Näissä tilanteissa vähennyksen lukeminen tuloksi olisi perusteltua, koska sijoituksen tehneen sijoittajan ei enää katsottaisi sitoutuvan kohdeyhtiön opastamiseen tämän liiketoiminnassa. Sijoittajan kuollessa ennen luovutusta vähennys luettaisiin sijoittajan kuolinvuoden pääomatuloksi.

Vähennys luettaisiin tuloksi myös silloin, kun yhtiö kolmen vuoden aikana sijoituksen tekemisen jälkeen jakaisi varoja osakkailleen joko alentamalla osakepääomaansa tai muulla tavalla. Tuloksi lukeminen ei koskisi tilanteista, joissa yhtiö jakaa voittovarojaan tavanomaisesti osinkona.

Erityisiä säännöksiä

Vähennys ehdotetaan toteutettavaksi verotuksen toimittamisen yhteydessä. Vähennykseen sovellettaisiin verotusmenettelystä annetun lain (1558/1995) säännöksiä. Vähennystä vaadittaisiin erikseen veroilmoituksen yhteydessä. Lakiin lisättävän säännöksen nojalla sijoituksen vastaanottaneen kohdeyhtiön olisi annettava Verohallinnolle vuosilmoitus vähennykseen oikeuttavasta sijoituksesta.

Huojennus kohdistuisi nuorten aloitusvaiheessa olevien yritysten toiminnan rahoittamiseen, jota nykyisin tuetaan julkisin varoin valtionavustuslain (688/2001) nojalla. Valtionavustuslain 7 §:n mukaan valtionavustuksen myöntämisen edellytyksenä on, että tarkoitus, johon valtionavustusta haetaan, on yhteiskunnallisesti hyväksyttävä. Valtionavustuslakia ei kuitenkaan lain 3 §:n mukaan sovelleta verojen tai muiden saamisten maksuhelpotuksiin tai -vapautuksiin.

Ehdotettu huojennus tulisi olemaan suorien tukien kanssa vaihtoehtoinen tukimuoto. Tästä syystä ehdotetaan valtionavustuslainsäädäntöä vastaavasti säädettäväksi siten, että huojennusta ei myönnettäisi sellaiselle kohdeyhtiölle, jonka toimintaa ei voida pitää valtionavustuslaissa tarkoitetulla tavalla yhteiskunnallisesti hyväksyttävänä.

Valtiontukien kasautuminen ja valvonta

Nuorille kasvuvaiheessa oleville yrityksille saatetaan myöntää useita suoria valtion tai kunnan tukia muun muassa Finnvera Oyj:n, Suomen Teollisuussijoitus Oyj:n ja Tekesin toimesta. Tämän vuoksi olisi lakiin otettava säännökset valtiontukien kasautumisen seurannasta ja tukien rajoittamisesta kasautumistilanteissa.

Veronhuojennus olisi vaihtoehtoinen tukimuoto samoihin kustannuksiin saatavilla olevien muiden julkisten tukien kanssa. Yritys valitsisi erilaisista tukimuodoista tilanteeseensa sopivimman.

Tukien valvonnan tehostamiseksi komissio edellyttää tukien saajien julkistamista. Verohallinto seuraisi tukien myöntämistä ja julkaisisi luetteloja sijoitusten saajista. Lisäksi komissio edellyttää, että luettelo sijoitusten saajista julkaistaan myös komission internet-sivuilla.

3 Esityksen vaikutukset

3.1 Taloudelliset vaikutukset

Vaikutukset valtiontalouteen

Suomen bisnesenkelien verkosto, Finnish Business Angels Network (FiBAN), arvioi Suomessa olevan noin 300–400 bisnesenkeliä. Ehdotetun vähennyksen kohdistuessa myös muiden henkilöiden kuin perinteisten riskisijoittajien veronhuojennukseksi, arvioidaan huojennuksesta hyötyvien sijoittajien määräksi noin 3 000 henkilöä. Huojennuksen perusteella pieniin yhtiöihin tehtävien pääomasijoitusten arvioidaan lisääntyvän vuosina 2013–2015. Veronhuojennuksen arvioidaan pienentävän valtion verotuloja noin

12 miljoonalla eurolla vuodessa vuosina 2013–2015. Verotulojen menetys olisi lopullinen vain niiden sijoitusten osalta, joissa kohdeyhtiön osakkeita ei koskaan luovuteta ja joissa kohdeyhtiö ei lopeta elinkeinotoiminnan harjoittamista. Tästä johtuen merkittävä osa verotuottojen menetyksistä vuosina 2013–2015 palautuu valtiolle verotuloina tulevien 10–20 vuoden kuluessa. Koska verovähennys tehdään vain valtionverotuksessa, esityksellä ei ole vaikutusta kuntien eikä seurakuntien verotuloihin.

3.2 Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

Vähennyksen toteuttaminen ja valvonta lisäisivät Verohallinnon työmäärää. Erityisesti valtiontukivalvonnan toteuttaminen olisi Verohallinnon henkilö- ja muut resurssit huomioon ottaen hyvin vaativa ja huonosti Verohallinnon toimialaan sopiva tehtävä. Valtiontukien kasautumisen valvontaa varten on tällä hetkellä jo olemassa organisaatiot, joiden tehtäviin valvonta luontevasti kuuluu. Koska ne eivät kuitenkaan toimita verotusta, niiden asiantuntemusta ei voida hyödyntää verotuksen muodossa myönnettävän valtiontukien valvonnessa.

Veronhuojennuksen toteuttaminen aiheuttaisi merkittävää hallinnollista lisätaakkaa sekä sijoitusten kohdeyrityksille että viranomaisille.

4 Asian valmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainministeriössä. Esitysluonnoksesta on pyydetty lausunnot Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry:ltä, Fiban-Suomen Yksityissijoittajat ry:ltä, Keskuskauppakamarilta, Perheyritysten liitto ry:ltä, Suomen Veroasiantuntijat ry:ltä, Suomen pääomasijoittajayhdistys ry:ltä, Suomen Taloushallintoliitto ry:ltä, Suomen Yrittäjät ry:ltä, Tietosuojeluvaltuutetun toimistolta, työ- ja elinkeinoministeriöltä, Valtion taloudellinen tutkimuskeskus VATT:lta, Verohallinnolta, Veronmaksajain Keskusliitto ry:ltä ja professori Heikki Niskakankaalta. Lausunnoissa esitettyjä näkökohtia on otettu huomioon hallituksen esityksen valmistelus-

sa soveltuvin osin, muun muassa siten, että omistusosuusosuuden 20 prosentin vähimmäisosuusvaatimuksesta on luovuttu, verovähennyksen lukeminen tuloksi on vastikkeellisissa luovutuksissa muutettu otettavaksi huomioon hankintamenon oikaisuna ja sijoittajan osallistuminen jatkosijoituskiirroksille on tehty mahdolliseksi. Lisäksi on muutettu valtiontukien kasautumista ja supistamista koskevaa säännöstä.

5 Riippuvuus muista esityksistä

Esitys liittyy valtion vuoden 2013 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Veronmaksun lykkäämistä koskeva säännöstö on ehdotettu korvattavaksi uudella maksujärjestelysäännöstöllä hallituksen esityksessä HE 76/2012 vp. Kyseisen ehdotuksen perusteella mahdollisesti tehtävät lain-säädäntömuutokset on otettava huomioon tämän lakiehdotuksen säännöksissä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotuksen perustelut

1.1 Laki sijoitustoiminnan veronhuojenuksesta vuosina 2013—2015

1 §. Soveltamisala. Pykälässä todettaisiin lain yleinen soveltamisala. Lakia sovellettaisiin osakeyhtiöihin tehtävien niin sanottujen riskipääomasijoitusten perusteella yksityishenkilöille myönnettävään veronhuojennukseen. Tällaisia yleensä aloitaviin yrityksiin henkilökohtaista osaamista ja pääomaa sijoittavia henkilöitä kutsutaan kansainvälisesti businessenkeiksi.

Lakia sovellettaisiin Suomessa yleisesti verovelvolliseen luonnolliseen henkilöön, jolla olisi oikeus verovuosina 2013—2015 vähentää pääomatuloistaan 50 prosenttia kohdeyhtiöihin sijoittamastaan uudesta osakepääomasta tässä laissa tarkemmin säädetyllä tavalla. Vähennys palautuisi sijoittajan verotukseen luovutusvoiton verotuksessa siten, että vähennyksen määrä vähennettäisiin hankintamenon määrästä luovutusvoittoa laskettaessa. Vastikkeettomien luovutusten yhteydessä vähennys luettaisiin tuloon erillisenä eränä.

2 §. Määritelmiä. Pykälässä määriteltäisiin laissa tarkoitetut muut keskeiset käsitteet. Pykälän 1 kohdassa määriteltäisiin sijoittaja. Tässä laissa tarkoitettaisiin sijoittajalla Suomessa yleisesti verovelvollista luonnollista henkilöä, joka sijoittaa ehdotetussa laissa tarkoitettuun osakeyhtiöön osakepääomaa saa-

den vastikkeeksi yhtiön liikkeelle laskemia uusia osakkeita.

Pykälän kohdassa 2 määriteltäisiin kohdeyhtiö, jolla tarkoitettaisiin osakeyhtiölain 1 luvun 1 §:ssä tarkoitettua yksityistä osakeyhtiötä tai sitä oikeudelliselta muodoltaan vastaavaa Euroopan talousalueella rekisteröityä pääomayhtiötä, joka ei olisi tuloverolain 33 a §:ssä tarkoitettu julkisesti noteerattu yhtiö. Euroopan talousalueella rekisteröidyllä yhtiöllä tulee olla kiinteä toimipaikka Suomessa.

Pykälän 3 kohdan mukaan pienellä yrityksellä tarkoitettaisiin yritystä, jonka palveluksessa olisi vähemmän kuin 50 henkilöä. Lisäksi edellytettäisiin toiminnan laajuuteen liittyvien edellytysten täyttymistä. Yhtiön liikevaihto tai taseen loppusumma eivät saisi ylittää kymmentä miljoonaa euroa. Lisäksi yhtiön olisi täytettävä mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten määritelmästä annetussa komission suosituksessa 2003/361/EY tarkoitetut yrityksen riippumattomuutta kuvaavat ja muut suosituksen sisältävät pienen yrityksen tunnusmerkit. Pieni yritys määritellään suosituksessa yritykseksi, jonka palveluksessa on alle 50 työntekijää ja jonka vuosiliikevaihto tai taseen loppusumma on alle kymmenen miljoonaa. Näiden pienen ja keskisuuren yrityksen määritelmän raja-arvojen täytyminen lasketaan suosituksen liitteen 4—6 artikloissa määrättyllä tavalla. Artiklojen 4—6 yksityiskohtaiset määräykset koskevat henkilöstömäärän ja rahamää-

räisten arvojen laskennassa käytettäviä tietoja ja niiden tarkastelujaksoa sekä henkilöstömäärän laskemista. Raja-arvojen laskentaa varten yritykset jaotellaan kolmeen yritystyyppiin: riippumattomiin yrityksiin, omistusyhteisyhtiöihin ja sidosyrityksiin, joiden kunkin osalta liitteessä on tarkempia määräyksiä.

3 §. Vähennyksen tekeminen. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin yritykseen tehtävän sijoituksen perusteella myönnettävän verovähennyksen määrästä ja sen vähentämisestä sijoittajan verotuksessa. Sijoittaja voisi vähentää verovuoden pääomatulostaan 50 prosenttia kohdeyhtiön sijoittamansa uuden osakepääoman määrästä. Sijoitus katsottaisiin tehdyksi sillä hetkellä, kun osakeannissa merkityt uudet osakkeet on rekisteröity osakeyhtiölain (624/2006) 9 luvun 14 §:n mukaisesti kaupparekisteriin. Jos sijoituksen määrä olisi esimerkiksi 100 000 euroa, sijoittaja saisi 50 000 euron suuruisen vähennyksen pääomatuloistaan. Veronhuojennuksen määrä olisi joko 30 prosenttia tai 32 prosenttia riippuen sijoittajan oman pääomatuloveroprosentin määrästä. Sijoittajan saama hyöty olisi tässä esimerkissä 15 000—16 000 euroa.

Vähennys tehtäisiin tuloverolain 30 §:n 2 momentissa tarkoitetusta verovuoden pääomatulosta. Verovuoden pääomatulo on tulo, josta on vähennetty pääomatulolajin luonnolliset vähennykset ja korkomenot sekä tuloverolain 59 §:n mukainen elinkeino- tai maataloustulolähteen tappio. Vähennys vähennetään ennen aikaisemmilta verovuosilta vahvistettujen pääomatulolajin tappioiden vähentämistä verovuoden pääomatulosta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin sijoituksen vähimmäis- ja enimmäismääristä. Verovähennyksen vähimmäismäärä olisi 5 000 euroa. Vähennykseen oikeuttavaan kohdeyhtiön tehtävän sijoituksen olisi tällöin oltava vähintään 10 000 euroa. Verovähennyksen enimmäismäärä olisi 75 000 euroa, jonka saisi 150 000 euron suuruisen sijoituksen perusteella. Vähimmäis- ja enimmäismäärissä kysymys olisi siitä sijoituksen määrästä, joka oikeuttaa veronhuojennukseen. Jos sijoittaja sijoittaisi kohdeyhtiöön uutta pääomaa enemmän kuin 150 000 euroa, rajoitus rajaisi huojennukseen oikeuttavan

määrän, mutta ylärajaa suurempikin sijoitus voitaisiin tehdä veronhuojennusta menettämättä.

Yksittäinen sijoittaja voisi sijoittaa myös useampiin kohdeyhtiöihin. Tällöin sijoittaja saisi verovuosisuhteisen vähennyksen enimmäismäärän 150 000 euroa yhteensä 300 000 euron suuruisen sijoitusten perusteella.

Jos sijoittaja ei voisi vähentää 50 prosenttia tekemänsä sijoituksen määrästä pääomatuloistaan sijoituksen tekemisvuonna sen vuoksi, että hänellä ei ole riittävä määrä pääomatuloja, pykälän 3 momentin mukaan vähentämättä jäävä osuus voitaisiin vähentää sijoittajan kolmen seuraavan verovuoden pääomatulosta.

Koska huojennus on tarkoitettu kohdistumaan pääomatuloihin, 4 momentissa säädettäisiin, että vähentämättä jäävää sijoituksen osuutta ei otettaisi huomioon laskettaessa tuloverolain 60 §:n mukaista alijäämähyvitystä tai pääomatulolajin tappiota.

4 §. Pääomansijoituksen määrä. Pykälässä säädettäisiin pääomasijoituksen määrästä. Pykälän 1 momentin mukaan sijoituksen määrän tulisi olla vähemmän kuin 50 prosenttia kohdeyhtiön osakepääomasta. Sijoitus ei voisi johtaa siihen, että sijoituksen tekijä saisi yrityksessä määräysvallan. Koska määräysvalta yhtiössä voi syntyä myös muulla tavoin kuin suoran osakeomistuksen perusteella, olisi määräysvaltaa aina omistussuoksista riippumatta arvioitava myös siten, että sijoituksen perusteella ei saa muodostua verotusmenettelystä annetun lain (1558/1995) 31 §:ssä tarkoitettua välillistä tai välitöntä määräysvaltaa kohdeyhtiössä.

Osakemerkintä olisi suoritettava osakeyhtiölain 2 luvun 4 §:n mukaisesti kohdeyhtiön osakepääomaan saman luvun 5 §:n mukaisesti rahan käteismaksuna. Merkittävä osake ei saisi tuottaa osakeyhtiölain 3 luvun 1 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettuja yhtiön muista osakkeista poikkeavia taloudellisia oikeuksia, kuten poikkeuksellista oikeutta osinkoon tai jako-osuuteen yhtiön purkautuessa.

Pykälän 2 momentin mukaan yksittäinen kohdeyhtiö voisi vastaanottaa tässä laissa tarkoitettuun veronhuojennukseen sijoituksia eri sijoittajilta yhteensä 2 500 000 euroa ka-

lenterivuoden aikana. Tämä rajoitus aiheutuu siitä, että riskipääomasuuntaviivojen kohdan 5.1. a) mukaan kohdeyhtiö ei saa unionin valtiontukisäännösten perusteella ottaa vastaan veronhuojennukseen oikeuttavia sijoituksia enempää kuin 1 500 000 euroa 12 kuukauden aikajakson kuluessa. Tätä eurorajaa on korotettu 2 500 000 miljoonaan euroon 12 kuukauden ajanjakson kuluessa komission tiedonannossa valtiontuesta pieniin ja keskisuuriin yrityksiin tehtävien riskipääomasijoitusten edistämiseksi annettujen yhteisöjen suuntaviivojen muuttamisesta (2010/C 329/05). Jos sijoituksia tehtäisiin enimmäismäärää enemmän, verovähennystä ei myönnettäisi enää niiden sijoitusten osalta, jotka on tehty sen jälkeen, kun mainittu määrä ylittyy. Tältä osin kohdeyhtiön olisi seurattava saamiensa tukien määrää ja ilmoitettava määrän ylittymisestä niille sijoittajille, jotka eivät enää olisi oikeutettuja vähennykseen.

5 §. Sijoittajan riippumattomuus. Pykälässä säädettäisiin sijoittajan suhteesta kohdeyhtiöön. Veronhuojennuksen tarkoitus olisi lisätä yritystoiminnan erityisosaamista omaavien henkilöiden mielenkiintoa sijoittaa omaa osaamistaan sekä uutta pääomaa uusiin kasvuyrityksiin. Koska tarkoitus on, että kysymys olisi sijoittajista, jotka sijoittavat ja antavat asiantuntemuksensa aloitusvaiheessa oleville yrityksille, huojennuksen piirin ulkopuolelle rajattaisiin henkilöt, jotka sijoittavat määräysvallassaan olevaan yritykseen. Tämä rajaus sisältyy myös riskipääomasijoituksia koskevissa komission suuntaviivoissa käytettyyn businesenkelin määritelmään. Rajaus koskisi myös välillistä omistusta esimerkiksi holding-yhtiöiden kautta sekä sellaisia omistuksia, joissa sijoittajalla on lähipiirinsä kanssa välittömästi tai välillisesti määräysvalta yhtiön päätöksenteossa.

Sijoittajan lähipiirillä tarkoitettaisiin verovelvollisen perheenjäsentä tai suoraan ylenevässä tai alenevassa polvessa olevaa perillistä. Lähipiiriin kuuluviksi katsottaisiin henkilön aviopuoliso tai häneen avioliitonomaisessa suhteessa oleva henkilö, sisarus, sisar- ja velipuoli, henkilön ja hänen aviopuolionsa tai häneen avioliitonomaisessa suhteessa olevan henkilön ylenevässä tai alenevassa polvessa oleva sukulainen sekä mainittujen hen-

kilöiden aviopuolisot tai heihin avioliitonomaisessa suhteessa olevat henkilöt.

Lähipiirin määritelmä tarvittaisiin sen osoittamiseksi, milloin sijoittaja katsottaisiin olevan sellaisessa riippumattomassa suhteessa sijoituskohteena olevaan yhtiöön kuin laissa edellytetään. Esimerkiksi kummankin aviopuolison omistaessa 30 prosenttia kohdeyhtiön pääomasta sijoittajan katsottaisiin olevan yhteydessä kohdeyhtiöön siten, että vähennystä ei voitaisi myöntää.

Sijoituksen osakepääomaan tulisi kohdistua sellaiseen yhtiöön, jonka osakkeita sijoittaja tai hänen lähipiiriinsä kuuluva henkilö tai tällaisen henkilön osittain tai kokonaan omistama yhtiö eivät ole omistaneet viimeisten kolmen sijoitusajankohtaa edeltävän kalenterivuoden aikana. Yhtiössä, jonka osakkeita sijoittaja merkitsee, ei saisi olla välillisesti eikä välittömästi osakkaina sijoittajan lähipiiriin kuuluvia henkilöitä tai näiden hallitsemissa yhtiöissä. Tämä rajoitus ei koskisi sijoittajaa ensimmäisen sijoituksen jälkeen. Sijoittajalla olisi 4 §:ssä tarkoitettujen määräysvaltaa koskevien rajoitusten puitteissa mahdollisuus tehdä kohdeyhtiöön lisäsijoituksia lain voimassaoloaikana.

6 §. Kohdeyhtiön ominaisuudet. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin sijoituksen kohteena olevaa yhtiötä koskevista edellytyksistä. Kohdeyhtiön olisi oltava pieni yritys, jota ei olisi vapautettu tuloverotuksesta ja joka harjoittaisi muuta elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 1 §:ssä tarkoitettua elinkeinotoimintaa kuin luottolaitos- tai vakuustustoimintaa, laivanrakennusta tai hiili- tai teräsliiketoimintaa. Koska toiminnan olisi oltava elinkeinoverolain mukaista elinkeinotoimintaa, huojennus ei soveltuisi sellaisiin yhtiöihin, jotka harjoittaisivat tuloverolain tai maatalouden tuloverolain (543/1967) mukaista toimintaa. Verovähennystä ei saisi myöskään sellaisen sijoituksen perusteella, joka on tehty kiinteistöliiketoimintaa tai sijoitustoimintaa harjoittavaan yhtiöön.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että yhtiön rekisteröimisestä ei saisi olla sijoituksen tekemisen hetkellä kulunut kuutta vuotta pitempää aikaa. Koska veronhuojennus on tarkoitettu uusien aloittavien niin sanotussa start-up -vaiheessa olevien yritysten rahoituksen lisäämiseksi, tällä edellytyksellä var-

mistettäisiin, että tuki kohdistuisi juuri näihin uusiin kasvuvaiheen yrityksiin. Yrityksen ikää koskeva edellytys rajaa veronhuojennuksen kohdistumaan aloittamis- ja kasvuvaiheessa oleviin yrityksiin. Yrityksen kuuden vuoden enimmäisikä vastaa nuoren innovatiivisen kasvuyrityksen määritelmää Yhteisön puitteissa tutkimus- ja kehitystyöhön sekä innovaatiotoimintaan myönnettävälle valtiontuelle (2006/C 323/01). Pienen yrityksen määritelmän täyttyminen sekä toimimisaika tulisi todeta sijoituksen tekohetken tilanteen mukaan.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että kohdeyhtiö ei saisi olla komission tiedonannossa Yhteisön suuntaviivat valtiontuesta vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenneuudistukseksi (2004/C 244/02) tarkoitettu vaikeuksissa oleva yritys eikä yritys, jota koskee komission päätökseen perustuva valtiontuen perintämääräys. Tämä rajoitus aiheutuu siitä, että riskipääomasijoituksen muodossa annettava valtiontuki ei saa komission suuntaviivojen mukaan kohdistua taloudellisissa vaikeuksissa oleviin yrityksiin. Riskipääomasijoitusten tarkoitus on hankkia rahoitusta uusille start-up -vaiheessa oleville kasvuyrityksille, joten ehdotetun veronhuojennuksen tavoitteeseen ei sovi se, että kohdeyhtiö olisi sellaisissa taloudellisissa vaikeuksissa, joiden perusteella se olisi oikeutettu muuhun valtiontukeen.

Vaikeuksissa olevan yrityksen määritelmän perusteet on kuvattu yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 1 artiklan 7 kohdassa.

Sijoittajalle ei myönnettäisi veronhuojennusta, jos kohdeyritystä koskee komission päätökseen perustuva valtiontuen perintämääräys. Rajoitusta sovellettaisiin tilanteissa, joissa yritykselle on annettu eräiden valtiontukea koskevien Euroopan yhteisön sääntöjen soveltamisesta annetun lain (300/2001) 1 §:ssä tarkoitettu takaisinperintäpäätös, jolla pannaan täytäntöön komission tekemä päätös valtiontuen takaisinperimisestä ja tukea ei ole palautettu neljän kuukauden kuluessa komission päätöksen antamisesta.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin, että kohdeyhtiö ei voisi olla yhtiö, joka on perustettu elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 52—52 d §:ssä tarkoitettussa sulautumisessa, jakautumisessa tai liiketoimintasiirros-

sa tai muulla tavalla jatkamaan jo toimivan yhtiön toimintaa. Kysymys olisi niistä tilanteista, joissa aikaisemmin toimineen yhtiön yritystoimintaa jatkettaisiin aikaisempien omistajien toimesta pääasiallisesti sellaiseen muodollisesti uudessa yhtiössä. Rajoitus ei siten koskisi tilanteita, joissa uusien omistajien aloittama aidosti uusi yritys hankkii itselleen uutta liiketoimintaa esimerkiksi liiketoimintakaupassa tai yritysjärjestelyssä.

Yhtiön kokoa tai sijoituksen tekemistä koskevien aikarajojen täyttyminen saattaisi johtaa uusien yhtiöiden perustamiseen huojennuksen saamiseksi. Tällöin aikaisemmin harjoitetun toiminnan jatkamiseksi perustettaisiin uusi yhtiö, johon vanha toiminta siirrettäisiin. Järjestely voitaisiin toteuttaa esimerkiksi joko elinkeinotulon verottamisesta annetun lain mukaisena yritysjärjestelynä tai yrityskaupan muodossa.

Pääasiallisesti vain verohyödyn saamiseksi perustettuihin yhtiöihin tehtyjä sijoituksia ei siten hyväksyttäisi huojennuksen piiriin. Koska veronhuojennus olisi tarkoitettu uusiin aloitaviin kasvuyrityksiin kohdistuvien pääomasijoitusten lisäämiseksi, tulisi kohdeyhtiön olla aidosti uusi yritys eikä yhtiö, joka on perustettu jatkamaan aikaisemman yhtiön jo harjoittamaa toimintaa.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin siitä, että sijoituksen olisi perustuttava riskipääomasuuntaviivojen kohdassa 4.3.5 b) ja c) kohdissa tarkoitettuihin liiketoiminta- ja irtautumissuunnitelmiin, joiden perusteella voitaisiin todeta sijoituksen perustuvan realistisiin tuotto-odotuksiin. Lain mukaisen sijoituksen olisi perustuttava liiketaloudellisiin tuotto-odotuksiin ja kaupallisten tuottojen hankkimiseen. Tällöin sijoituksen tekeminen perustuisi siihen, että sijoituksesta saataisiin kohdeyritystä avustamalla mahdollisimman suuri tuotto. Tätä varten kohdeyhtiöllä olisi oltava olemassa liiketoimintasuunnitelma, jonka perusteella sijoittaja voisi todeta yhtiön toiminnan liiketaloudellisesti järkeväksi. Liiketoimintasuunnitelman olisi sisällettävä ainakin kuvaus kohdeyhtiön tuotteista ja liiketoimintastrategiasta, arvio tulevista tuotoista, laskelma rahoitustarpeista, markkinointisuunnitelma sekä selvitys yhtiön taloudellisesta tilasta.

Lisäksi sijoitukselle olisi laadittava irtautumissuunnitelma, jonka perusteella yhtiö ja sijoittaja voisivat todeta osakesijoituksesta luopumisen ajankohdan ja ne edellytykset, joiden täyttyessä sijoittaja luopuisi sijoituksesta. Irtautumissuunnitelmalla tarkoitettaisiin suunnitelmaa, jolla sijoittaja luopuisi osakeomistuksestaan mahdollisimman suureen tuottoon tähtäävän suunnitelman mukaisesti. Irtautuminen voisi tapahtua esimerkiksi liiketoiminnan myynnin perusteella, myymällä yhtiön osakkeet toiselle sijoittajalle tai kohdeyhtiölle itselleen tai myymällä osakkeet julkisesti esimerkiksi listautumalla julkisen kaupankäynnin kohteeksi.

7 §. Vähennykseen liittyviä rajoituksia. Pykälän 1 momentin mukaan vähennystä ei myönnettäisi sijoituksen perusteella, joka on tehty yhtiöön, jonka toimintaa ei voida pitää yhteiskunnallisesti hyväksyttävänä. Säännöksen soveltamisala olisi periaatteiltaan vastaava kuin valtionavustuslain (688/2001) 7 §:n soveltamisala. Vähennyksen saavan hankkeen edellytettäisiin olevan voimassa olevien säädösten ja määräysten mukainen. Vähennystä ei myönnettäisi, jos hankkeen tarkoitus olisi lainvastainen tai vähennyksen myöntäminen olisi vastoin yleistä moraalialia taikka esimerkiksi kyseisellä alalla noudatettavia ja yleisesti vakiintuneita hyviä tapoja ja käytännösääntöjä.

Pykälän 2 momentin mukaan vähennyksen oikeuttavana pääomansijoituksena ei pidettäisi yhtiöön tehtyä sijoitusta, jos kohdeyhtiön osakepääomaa olisi kolmen verovuotta edeltävän verovuoden aikana alennettu osakkeita mitätöimällä tai lunastamalla tai yhtiön varoja olisi jaettu maksamalla osakkeenomistajille muita suorituksia kuin osingonjakoon perustuvia osinkoja. Varojen jakaminen olisi viite siitä, että yhtiö ei ole välittömässä pääoman tarpeessa. Edellytys olisi tarpeen, jotta veronhuojennuksen tavoite siitä, että kohdeyhtiöön sijoitetaan yritystoimintaan liittyvän kasvun kannalta tarpeellista pääomaa, toteutuu. Veronhuojennukseen oikeuttavalta sijoitukselta olisi edellytettävä myös jonkin asteista pysyvyyttä. Rajoitus ei kuitenkaan koskisi tilannetta, jossa esimerkiksi lunastettaisiin osakkeita sellaiselta osakkaalta, joka olisi täyttänyt tämän lain mukaisen sijoittajan edellytykset tehdessään

sijoituksen ennen tämän lain voimaantuloa. Täten olisi mahdollista, että kohdeyhtiöön varojaan aikaisemmin sijoittajan ominaisuudessa sijoittanut henkilö voisi luopua sijoituksestaan ja hänen tilalleen yhtiön osakkaaksi tuleva uusi sijoittaja saisi tämän lain mukaisen verovähennyksen.

8 §. Vähennyksen lukeminen tuloksi. Pykälän 1 momentin mukaan tehdyn osakesijoituksen perusteella pääomatuloista vähennetty määrä vähennettäisiin hankintamenosta vähennykseen oikeuttaneiden osakkeiden luovutusvoiton määrää laskettaessa. Tällä tavoin meneteltäessä luovutusvoittoon lisättävä määrä oikaisisi vähennettävän hankintamenon määrää luovutusvoittoa laskettaessa. Osakkeiden luovutuksesta syntyvä luovutusvoitto tai -tappio laskettaisiin näin ollen tuloverolain 46 §:n mukaisesti, mutta osakkeiden hankintamenoa oikaistaisiin aikaisemmin verotuksessa vähennetyllä määrällä. Kysymys olisi käytännössä verotuksessa jo aikaisemmin vähennetyn hankintamenon osan lukemisesta tuloksi osakkeiden luovutuksen yhteydessä. Vastikkeettomien luovutusten osalta sijoittajan verotuksessa vähennetty määrä luettaisiin sen verovuoden pääomatuloksi, jonka aikana vähennyksen perusteena olevia osakkeita luovutetaan tai jonka aikana verovelvollinen muusta syystä ei enää omista osakkeita. Vähennys luettaisiin erikseen tuloksi silloin, kun sijoittajan omistusosuus yhtiössä johtaisi 4 §:ssä tarkoitettua määräysvallan muodostumiseen. tai kun yrityksen elinkeinotoiminta olisi lopetettu. Vähennyksen tuloksi lukeminen myös viimeksi mainitussa tapauksessa olisi välttämätöntä, koska muussa tapauksessa veronhuojennuksen palautuminen tuloon olisi yksinkertaista välttää jättämällä yhtiön osakkeet myymättä. Tuloutuminen ei johtaisi kohtuuttomiin veroseuraamuksiin, koska sijoittajalla olisi mahdollisuus myydä osakkeet. Jos hän myisi osakkeet ennen kuin yritys lopettaa elinkeinotoiminnan harjoittamisen, oikaistaisiin luovutusvoiton verotusta pääsäännön mukaisesti. Jos yhtiö lopettaisi elinkeinotoiminnan ennen kuin sijoittaja myisi osakkeet, vähennys tuloutuisi, mutta toisaalta sijoittajalle muodostuisi osakkeiden luovutuksen yhteydessä tuloutuksen määrää suurempi luovutustappio, koska hankintamenoa ei siinä tapauksessa enää oikais-

taisi verotuksessa vähennetyn tappion määrällä.

Tuloksi luettava verovähennys olisi näissä vähennyksen tuloksi lukemisen tilanteissa pääomatulona, joten tuloksi luettavasta määrästä voitaisiin vähentää pääomatulosta tuloverolain mukaan tehtävät vähennykset.

Jos kohdeyhtiön osakepääomaa kolmen verovuotta seuraavan verovuoden aikana alennettaisiin osakkeita mitätöimällä tai lunastamalla tai yhtiön varoja olisi jaettu maksamalla osakkeenomistajille muita suorituksia kuin osingonjakoon perustuvia osinkoja 2 momentin mukaan verotuksessa vähennetty määrä luettaisiin sijoittajan tuloksi sinä verovuonna, jona varoja jaetaan. Osakkeita mitätöitäessä tai lunastettaessa sijoittajan verotuksessa realisoituisi osakkeiden luovutuksen verotus. Tällöin verotus toimitettaisiin 1 momentin pääsäännön mukaisesti ottamalla huomioon verotuksessa vähennetyn vähennyksen perusteella osakkeiden hankintamenoon tehtävä oikaisu.

Pykälän 3 momentin mukaan silloin, kun verovelvollinen kansallisen lainsäädännön tai verosopimusmääräyksen perusteella ei ole enää verovelvollinen Suomessa, pääomatulosta vähennetty määrä luettaisiin tuloksi sinä viimeisenä verovuonna, jolloin hän on verovelvollinen. Verohallinto myöntäisi hakemuksesta lykkäystä veron maksamiselle, kunnes sijoittaja luovuttaisi osakkeet tai kunnes tämä siirtyisi asuvaksi muussa valtiossa kuin Euroopan talusalueeseen kuuluvassa valtiossa. Lykkäystä myönnettäisiin siten niin kauan kuin sijoittaja asuisi toisessa Euroopan talusalueeseen kuuluvassa valtiossa. Veronmaksun turvaamiseksi voitaisiin vaatia vakuus. Menettelyyn sovellettaisiin, mitä maksujärjestelystä muualla laissa säädetään.

9 §. Kohdeyhtiön ilmoittamisvelvollisuus. Kohdeyhtiön olisi annettava Verohallinnolle erillinen ilmoitus veronhuojennuksen edellytysten voimassaolosta noudattaen, mitä veronalaisen tulon ilmoittamisvelvollisuudesta muualla verolainsäädännössä säädetään. Yhtiön olisi samalla annettava selvitys 5—7 §:ssä säädettyjen verovähennyksen edellytysten ja 5 §:ssä säädettyjen vähennyksen määrään liittyvien edellytysten täyttymisestä.

Pykälän 2 momentissa valtuutetaan Verohallinto määräämään tarkemmin valvonnan kannalta tarpeellisten tietojen sisällöstä.

10 §. Verotuksen toimittaminen ja muutoksenhaku. Pykälässä säädettäisiin muun verolainsäädännön soveltamisesta vähennykseen. Koska riskipääomasijoituksen perusteella verotuksessa myönnettävä verovähennys olisi tuloverolain mukaisesta pääomatulosta tehtävä vähennys, sovellettaisiin siihen soveltuvin osin tuloverolakia ja myös muuta verolainsäädäntöä. Verotuksen toimittamiseen, muuttamiseen ja muutoksenhakuun sovellettaisiin tuloverotukseen yleisesti sovellettavaa verotusmenettelystä annettua lakia. Lain mukaista verovähennystä olisi vaadittava ennen sen verovuoden verotuksen päättymistä, jonka aikana vähennykseen oikeuttava sijoitus on tehty.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin valtiontukien kumulaatioon ja supistamiseen liittyvästä ilmoittamisvelvollisuudesta. Ristipääomasuuntaviivojen kohdassa 6 edellytetään, että yrityksen saamia valtiontukia on niiden kasautumistilanteissa supistettava. Kun kohdeyritykselle tämän lain mukaan kertynyttä pääomaa käytettäisiin alkuinvestointeihin tai muiden ryhmäpoikkeusasetusten, suuntaviivojen, puitteiden tai valtiontukiasiakirjojen nojalla tukikelpoisten kustannusten rahoittamiseen, näiden muiden tukien enimmäistasoja tai tukikelpoisia enimmäismääriä tulisi supistaa 50 prosenttia kolmen vuoden ajan sijoituksen vastaanottamisesta. Jos kohdeyhtiön kotipaikka olisi kehitysalueesta ja sen tukialueista annetussa valtioneuvoston asetuksessa (44/2007) määritellyllä tukialueella, tuen enimmäismäärää supistettaisiin ainoastaan 20 prosentilla. Tuen määrää supistettaisiin kuitenkin enintään riskipääomasijoituksen määrällä.

Valtiontuen supistaminen ei koskisi tilannetta, jossa muu tuki on vahvistettu komission tiedonannossa Yhteisön puitteet tutkimus- ja kehitystyöhön sekä innovaatiotoimintaan myönnettävälle valtioneuvostolle (EUVL C 323/1, 30.12.2006) tai komission asetuksessa (EY) N:ro 800/2008, tiettyjen tukimuotojen toteamisesta yhteismarkkinoille soveltuviin perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan mukaisesti, yleinen ryhmäpoikkeusasetus.

Jotta valtiontukia myöntävä viranomaislainen saisi tiedon verotuksen kautta myönnetystä valtiontuesta, Verohallinto velvoitettaisiin ilmoittamaan tämän lain mukaisia sijoituksia vastaanottavalle kohdeyhtiölle, että tämän on muita valtiontukia hakiessaan ilmoitettava tukiviranomaisille sijoitusten vastaanottamisesta.

11 §. Veronhuojennuksen seuranta. Pykälässä säädettäisiin valtiontukien yleisestä seurannasta. Riskipääomasijoituksista annettujen suuntaviivojen mukaan veronhuojennusten määriä ja valtiontuen vaikutuksen arviointia varten on järjestettävä seuranta. Veronhuojennuksen seuranta varten Verohallinto velvoitettaisiin pitämään luetteloa tehdyistä riskipääomasijoituksista ja niistä yrityksistä, jotka ovat hyötäneet sijoituksista. Luettelo julkaistaisiin Verohallinnon ja komission internet-sivuilla. Julkaiseminen koskisi yksittäisten sijoitusten osalta vain niiden määriä, mutta ei sijoituksia tehneiden henkilöiden henkilötietoja.

12 §. Voimaantulo. Ehdotettu veronhuojennus on suuntaviivojen mukaan notifioidava komissiolle, joten järjestelmää ei voida ottaa käyttöön ennen kuin komissio on todennut sen sisämarkkinoille soveltuvaksi. Koska kysymys on uudesta valtiontukitoimenpiteestä, tukea ei saa panna täytäntöön ennen kuin komissio on hyväksynyt tukitoimenpiteen. Tarkoitus on, että lakia sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuonna 2013 alkavalta verovuodelta. Laki tulisi voimaan erillisellä valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana sen jälkeen, kun komissio on hyväksyntä on saatu.

Verovähennys myönnettäisiin niiden sijoitusten perusteella, jotka on tehty vuosina 2013–2015 sen jälkeen, kun laki on tullut voimaan. Sijoitukset, jotka on tehty ennen kuin komissio on hyväksynyt veronhuojennuksen valtiontukena ja ennen lain erillistä voimaantuloa, eivät oikeuttaisi verovähennykseen.

1.2 Verotusmenettelystä annettu laki

16 §. Meno- ja vähennystietoja koskeva siviilisen yleinen tiedonantovelvollisuus. Verotusmenettelystä annetun lain 16 §:ään lisättäisiin uusi 12 momentti, jonka mukaan sijoituksen vastaanottaneen kohdeyhtiön olisi annettava Verohallinnolle vuosi-ilmoitus vähennykseen oikeuttavasta sijoituksesta. Verohallinto antaisi tarkemmat määräykset annettavista tiedoista, tietojen antamisen ajankohdasta ja tavasta pykälään sisältyvän valtuussäännöksen nojalla.

2 Tarkemmat määräykset

Lakiehdotus sisältää valtuutuksen Verohallinnolle antaa tarkempia määräyksiä tiedoista, jotka sijoituskohteena olevan yhtiön ja vähennyksestä vaativan verovelvollisen olisi annettava sijoitustoiminnan veronhuojennuksesta annetun lain mukaan ja joista voitaisiin todeta verovähennyksen voimassaolon edellytysten olemassaolo. Selvitys annettaisiin veroilmoituksen yhteydessä.

Verohallinto antaisi tarkempia määräyksiä sijoituksen vastaanottaneen kohdeyhtiön vuosi-ilmoitukseen tarvittavista tiedoista, tietojen antamisen ajankohdasta ja tavasta.

3 Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan vuonna 2013 sen jälkeen, kun komissio on hyväksynyt ehdotetun valtiontuen. Lakien voimaantuloajankohdasta säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Lakeja sovellettaisiin ensimmäisen kerran verovuodelta 2013 toimitettavassa verotuksessa lain voimaantuloajankohdasta alkaen.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**sijoitustoiminnan veronhuojennuksesta verovuosina 2013—2015**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Soveltamisala

Suomessa yleisesti verovelvollinen luonnollinen henkilö on oikeutettu ylimääräiseen vähennykseen verovuosina 2013—2015 osakeyhtiöön sijoittamansa uuden osakepääoman perusteella tässä laissa säädetyllä tavalla.

2 §

Määritelmiä

Tässä laissa tarkoitetaan

1) sijoittajalla, Suomessa yleisesti verovelvollista luonnollista henkilöä, joka sijoittaa tässä laissa tarkoitettuun kohdeyhtiöön osakepääomaa saaden vastikkeeksi yhtiön liikkeelle laskemia uusia osakkeita;

2) kohdeyhtiöllä, osakeyhtiötä tai sitä oikeudelliselta muodoltaan vastaavaa Euroopan talousalueella rekisteröityä pääomayhtiötä, joka on velvollinen suorittamaan tuloveroa ja, joka ei ole tuloverolain (1535/1992) 33 a §:ssä tarkoitettu julkisesti noteerattu yhtiö ja, jolla on kiinteä toimipaikka Suomessa;

3) pienellä yrityksellä, yritystä, jonka palveluksessa on vähemmän kuin 50 henkilöä, jonka liikevaihto on enintään kymmenen miljoonaa euroa tai taseen loppusumma enintään kymmenen miljoonaa euroa, ja joka täyttää mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten määritelmästä annetussa komission suosituksessa 2003/361/EY tarkoitettujen yritysten riippumattomuutta kuvaavat ja muut

suositukseen sisältyvät pienen yrityksen tunnusmerkit.

3 §

Vähennyksen tekeminen

Sijoittaja saa vähentää verovuoden pääomatulostaan määrän, joka vastaa 50 prosenttia hänen kohdeyhtiöön verovuonna sijoittamansa uuden osakepääoman määrästä. Sijoitus on tehty sillä hetkellä, kun osakeannissa merkityt uudet osakkeet on rekisteröity osakeyhtiölain (624/2006) 9 luvun 14 §:n mukaisesti kaupparekisteriin.

Yhteen kohdeyhtiöön tehdyn sijoituksen perusteella vähennettävä määrä on verovuonna enintään 75 000 euroa. Vähennystä ei myönnetä, jos vähennettävä määrä on alle 5 000 euroa. Sijoittaja saa vähentää useampaan kohdeyhtiöön tehtyjen sijoitusten perusteella verovuonna enintään 150 000 euroa.

Jos sijoittaja ei voi vähentää 1 momentissa mainittua määrää sinä verovuonna, jona sijoitus on tehty, vähentämättä jäävä osuus voidaan vähentää sijoittajan kolmen seuraavan verovuoden pääomatulosta sitä mukaa kun pääomatuloa kertyy.

Vähennystä ei oteta huomioon laskettaessa tuloverolain 60 §:n mukaista alijäämähyvitystä eikä pääomatulolajin tappiota.

4 §

Pääomansijoituksen määrä

Vähennykseen oikeuttavan sijoituksen määrän tulee vastata alle 50 prosenttia koh-

deyhtiön osakepääomasta sijoituksen jälkeen. Osakemerkintä on suoritettava osakeyhtiölain (624/2006) 2 luvun 4 §:n mukaisesti kohdeyhtiön osakepääomaan saman luvun 5 §:n mukaisesti rahana. Merkittävä osake ei saa tuottaa osakeyhtiölain 3 luvun 1 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettuja yhtiön muista osakkeista poikkeavia taloudellisia oikeuksia. Sijoituksen perusteella ei saa muodostua yksin tai yhdessä aikaisemmin omistettujen osakkeiden kanssa verotusmenettelystä annetun lain (1558/1995) 31 §:ssä tarkoitettua välillistä tai välitöntä määräysvaltaa kohdeyhtiössä.

Kohdeyhtiö saa vastaanottaa tässä laissa tarkoitettuja sijoituksia enintään 2 500 000 euroa kalenterivuoden aikana. Jos sijoituksia tehdään enemmän, verovähennystä ei myönnetä siltä osin kuin sijoitusten määrä ylittää mainitun määrän.

5 §

Sijoittajan riippumattomuus

Sijoituksen tulee kohdistua sellaiseen kohdeyhtiöön, jonka osakkeita sijoittaja tai hänen lähipiiriinsä kuuluva henkilö taikka tällaisen henkilön osittain tai kokonaan omistama yhtiö eivät omista tai eivät ole välittömästi tai välillisesti omistaneet verovuonna tai verovuotta viimeisten edeltävän kolmen viimeisen kalenterivuoden aikana. Rajoitus ei koske tämän lain mukaista sijoittajaa ensimmäistä sijoitusta seuraavien sijoitusten osalta.

6 §

Kohdeyhtiön ominaisuudet

Kohdeyhtiön on oltava pieni yritys, joka harjoittaa pääasiallisesti muuta elinkeinotulon verottamisesta annetun lain (360/1968) 1 §:ssä tarkoitettua elinkeinotoimintaa kuin luottolaitos- tai vakuutustoimintaa, kiinteistöliiketoimintaa, sijoitustoimintaa tai arvopaperikauppaa. Kohdeyhtiö ei saa harjoittaa lainvanrakennusta tai hiili- tai teräsluokketoimintaa.

Yhtiön merkitsemisestä kaupparekisteriin tai vastaavaan ulkomaiseen rekisteriin tulee

olla sijoituksen tekemisen hetkellä kulunut enintään kuusi vuotta.

Kohdeyhtiö ei saa olla yhteisön suuntaviivoissa valtiontuesta vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenneuudistukseksi (EUVL C 244/2, 1.10.2004) määritelty vaikeuksissa oleva yritys.

Kohdeyhtiön tulee olla yhtiö, jonka ei voida katsoa olevan perustettu olemassa olevan yhtiön toiminnan jatkamista varten elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 52—52 d §:ssä tarkoitettua sulautumisessa, jakautumisessa tai liiketoimintasiirrossa tai muulla tavalla.

Kohdeyhtiön on laadittava yhteisön suuntaviivoissa valtiontuesta pieniin ja keskisuurisiin yrityksiin tehtävien riskipääomasijoitusten edistämiseksi (2006/C 194/02) kohdassa 4.3.5 tarkoitettu liiketoimintasuunnitelma ja kohdeyhtiön ja sijoittajan on yhdessä laadittava edellä mainituissa kohdassa tarkoitettu irtaantumissuunnitelma.

7 §

Vähennykseen liittyviä rajoituksia

Vähennystä ei myönnetä sijoituksen perusteella, joka on tehty yhtiöön, jonka toiminta ei ole valtionavustuslaissa (688/2001) tarkoitettulla tavalla yhteiskunnallisesti hyväksyttävää.

Vähennykseen oikeuttavana pääomansijoituksena ei pidetä sijoitusta yhtiöön, jonka osakepääomaa on kolmen verovuotta edeltävän verovuoden aikana alennettu osakkeita mitätöimällä tai lunastamalla tai, jonka varoja on jaettu maksamalla muita kuin osingonjakoon perustuvia suorituksia muille osakkeenomistajille kuin tämän lain mukaista sijoittajaa vastaavalle aikaisemmalle osakkaalle.

8 §

Vähennyksen lukeminen tuloksi

Verovähennykseen oikeuttavien osakkeiden luovutuksesta saadun voiton määrää laskettaessa osakkeiden hankintamenosta vähennetään se määrä, joka on vähennetty sijoittajan verotuksessa. Luovutukseen rinnas-

tetaan osakkeista luopuminen jako-osuutta vastaan kohdeyhtiön purkamisen yhteydessä. Vastikkeettomissa luovutuksissa sijoittajan verotuksessa vähennetty määrä luetaan sen verovuoden pääomatuloksi, jonka aikana

1) vähennyksen perusteena olevia osakkeita luovutetaan,

2) verovelvollinen muulla tavoin lakkaa omistamasta osakkeita,

3) sijoittaja saa 4 §:ssä tarkoitetun määräysvallan yhtiössä tai

4) kohdeyhtiö lakkaa harjoittamasta 6 §:ssä tarkoitettua elinkeinotoimintaa.

Jos yhtiön varoja jaetaan 7 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla sijoitusta seuraavien kolmen verovuoden aikana, verotuksessa vähennetty määrä luetaan sijoittajan tuloksi siinä vuonna, kun varoja on jaettu.

Jos sijoittaja Suomen lainsäädännön tai kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskevan sopimuksen mukaan siirtyy muussa valtiossa kuin Suomessa asuvaksi ennen kuin hän on luovuttanut osakkeet tai pääomatulosta vähennetty määrä on luettu hänen tulokseen, pääomatulosta vähennetty määrä luetaan sen verovuoden tuloksi, jona hän viimeksi on ollut Suomessa asuva. Jos sijoittaja siirtyy asuvaksi toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa, Verohallinto myöntää hakemuksesta maksuaikaa veron maksamiselle, kunnes sijoittaja luovuttaa osakkeet tai siirtyy asuvaksi muussa kuin Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa. Veronmaksun turvaamiseksi voidaan vaatia vakuus. Menettelyyn sovelletaan, mitä verojen maksujärjestelystä muualla laissa säädetään.

9 §

Kohdeyhtiön ilmoittamisvelvollisuus

Kohdeyhtiön on annettava Verohallinnolle erillinen ilmoitus veronhuojennuksen edellytysten voimassaolosta sillä hetkellä kun sijoitus tehdään noudattaen, mitä veronalaisen tulon ilmoittamisvelvollisuudesta muualla ve-

rolainsäädännössä säädetään. Yhtiön on samalla annettava selvitys 5—7 §:ssä säädettyjen verovähennyksen edellytysten täyttymisestä.

Verohallinto määrää tarkemmin ilmoittamisesta ja -ajasta sekä valvonnan kannalta tarpeellisten tietojen sisällöstä.

10 §

Verotuksen toimittaminen ja muutoksenhaku

Tämän lain mukaisen verotuksen toimittamiseen, muuttamiseen ja muutoksenhakuun sovelletaan verotusmenettelystä annettua lakia. Lain mukaista verovähennystä on vaadittava ennen sen verovuoden verotuksen päättymistä, jolloin vähennykseen oikeuttava sijoitus on tehty.

Verohallinto ilmoittaa verotusta toimittamiseen sijoituksia vastaanottavalle kohdeyhtiölle, että tämän on muita valtiontukia hakiesaan ilmoitettava tukiviranomaisille tämän lain mukaisten sijoitusten vastaanottamisesta.

11 §

Veronhuojennuksen seuranta

Tämän lain mukaisen veronhuojennuksen seurantaan varten Verohallinto pitää luetteloja tehtyjen yksittäisten sijoitusten määristä ja sijoituksia vastaanottaneista yrityksistä. Luettelo julkaistaan Verohallinnon internetsivulla.

12 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Lakia sovelletaan sijoituksiin, jotka on tehty lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen, kuitenkin viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2015.

2.

Laki**verotusmenettelystä annetun lain 16 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti:
lisätään verotusmenettelystä annetun lain (1558/1995) 16 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 947/2008, 1745/2009, 520/2010 ja 1498/2011, uusi 12 momentti seuraavasti:

16 §

*Meno- ja vähennystietoja koskeva sivullisen
yleinen tiedonantovelvollisuus*

sen sijoituksen vastaanottaneen kohdeyhtiön on annettava sijoituksesta Verohallinnolle vuosi-ilmoitus. Verohallinto antaa tarkemmat määräykset annettavista tiedoista, tietojen antamisen ajankohdasta ja tavasta.

Sijoitustoiminnan verohuojennuksesta verovuosina 2013—2015 annetun lain mukai-

Tämä laki tulee voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Helsingissä 11 päivänä joulukuuta 2012

Pääministeri

JYRKI KATAINEN

Hallinto- ja kuntaministeri *Henna Virkkunen*